

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Speculativæ Scholasticis Prælectionibus Et Exercitiis Accommodatæ Libri IV

Haunold, Christoph

Ingolstadii, 1678

LVII. Quid sit, & quinam teneantur credere, Deum esse.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82733)

CONTRVERSIA LVI. CONTRVERSIA LVII.

PIA AFFECTIO.

An hac sit Necessaria in Præsentia Actus Scientifici.

236. **Q**Uærit Adversarius; quomodo Haudoldus lib. 2. n. 293. asserens, actum Fidei Divinæ non repugnare cum evidentia physica, consequenter defendet, actum Fidei pendere à pia Voluntatis affectione, prout lib. 3. n. 377. ex communi Theologorum Sententia supposuit? Pia enim affectio Voluntatis propterea ad actum internum Fidei requiritur, quia intellectus non sufficienter ad credendum ab objecto Fidei, sibi proposito, determinatur; cum autem ex natura sua determinatus sit ad assentiendum Veritati physice evidenti, quando non habet evidentiam illi contrariam, vel aliquod argumentum, valide ducentis in oppositum, piâ motione Voluntatis applicantis intellectum ad credendum, non est opus. Respondetur, Adversarium id solum ostendere, quod, ut intellectus simpliciter assentiatur objecto physice evidenti, nempe per actum scientificum, non habeat opus piâ affectione ad determinandum illum assensum scientificum, & hoc optime confirmat Testimonio S. Thomæ. 2.2. q. 1. a. 4. in C. Verum, ut insuper assentiatur objecto evidenti propter Testimonium DEI inevidens, & ut non solum dicat, objectum ita se habere, sed ita se habere, quia DEVS inevidenter loquens id dicit, ad hunc, inquam, assensum intellectus indiget determinatione piæ Voluntatis: sicut enim posset intellectus dicere: Judico objectum ita se habere, quia id video, sed non quia credo Deum id revelare, sic potest etiam oppositum dicere, judico objectum ita se habere, quia id video, & multo magis ac firmius id judico, quia Prima & infallibilis Veritas revelavit: ut ergo Intellectus talem assensum fidei conjungat assensui scientifico, opus habet motione voluntatis; & non tantum ideo hæc ad actum internum fidei requiritur, quia intellectus ab objecto fidei, sibi proposito, non sufficienter est determinatus ad ullum assensum, sed quia non est sufficienter determinatus ad assensum fidei, propter inevidentiam non ipsius objecti materialis, sed propositionis Divinæ, tanquam rationis formalis, ut quo actus fidei.

FIDES DE EXISTENTIA DEI.

Quid sit, & quinam teneantur credere, DEVM esse.

237. **A**D conciliandos ab Adversario relatos textus S. Thomæ, 1. p. q. 2. a. 2. ad 1. dicentis. [Quod DEVM esse, & alia hujusmodi, quæ per rationem naturalem nota possunt esse de DEO, non sunt articuli Fidei, sed præambula ad articulos.] & 2.2. q. 1. a. 7. in C. asserentis. [Omnes articuli implicitè continentur in aliquibus primis credibilibus, scilicet, ut credatur Deus esse, & providentiam habere circa hominum Salutem, secundum illud ad Hebræos 11. accedentem ad DEVM oportet credere, quia est, & quod inquirentibus se Remunerator sit.] Non utendum est ab Adversario insinuatâ distinctione, atque dicente. [Quod omnes accedentes ad DEVM debeant credere, quia est Autor gratiæ, ad quem per justificationem acceditur: non verò, quia est Autor naturæ, nisi quis demonstrationem non capiat.] Particula enim *est* denotat existentiam DEI, actuali pro omni tempore, abstrahendo ab aliis determinatis Attributis Divinis, quæ propterea implicitè credibilia dicuntur in DEO, ut existentia, contineri: & hanc notionem illius Verbis S. D. clarè indicavit. lect. 2. in cap. 11. ad Hebræos scribens. [In motu, quo aliquis accedit ad DEVM, terminus motus est ipse Deus. Vnde dicit. Oportet credere accedentem, quia est. Quod dicit propter ejus æternitatem, Exod. 3. Qui est, misit me. Secundo, quod sciat, quod DEVS habeat providentiam de rebus. Aliter enim nullus iret ad ipsum, si non speraret aliquam remunerationem ab ipso. Vnde dicit. Et inquirentibus se remunerator sit.] Ecce S. D. particulam *Est*, exponens totum textum S. Pauli, non restringit, neque ad Autorem gratiæ, sed absolute eam accipit, pro significanda actuali existentia, secundum quam à Doctis evidenter cognosci, & demonstrari potest. Et nullibi S. D. indicavit, quod idem Vocabulum *est* debeat æquivocè vel diversimode accipi, aliūque sensum respectu capientium demonstrationem existentie Divinæ, & aliū respectu non capientium parit, & quod isti satisfaciunt, si credant DEVM ut Autorem Naturæ, illi autem non satisfaciunt, substituendo actui Fidei, actum Scientiæ, nisi addant specialem Fidem in Autorem gratiæ, vel quod

sine hac postrema neutri satisfaciant, etiam si credant DEVM esse.

238. Deinde particula *Est* non magis determinatè supponit pro uno prædicato Divino, excedente naturalem cognitionem, quam pro altero, adeoque non magis pro Autore Gratia, quam quod sit Fœcundus, Trinus, Communicabilis per unionem &c. ergo pro neutro debet magis determinatè accipi, quandoquidem nec S. Paulus, qui, utpote promulgans necessitatem Fidei, id debuisset in re tanti momenti declarare, magis determinatè accepit; & ita etiam S. Thomas. q. 14. de Verit. a. 9. ad 5. indefinitè loquitur: *Dicendum, quod de DEO non est Fides quantum ad id, quod naturaliter de DEO est cognitum: sed quantum ad id, quod naturalem excedit cognitionem.* Certè si est necessaria Fides DEI ut Autoris Gratia, ea potius exigitur per sequentia Verba, quod inquirentibus se Remunerator sit, retribuens gratiam, & gloriam meritis proportionatam, quam per particulam *Est*.

239. Ideo textus S. Thomæ, suprà allatos, melius quam Advers. inter se conciliavit P. Haunoldus lib. 3. n. 301. per hoc, quod, licet *DEVM esse* non sit articulus Fidei comparatione doctorum, in quibus defectus necessariae notitiae Divinae non est suppleendus per fidem, juxta priorem textum, sit tamen juxta posteriorem, respectu indoctorum, longè plurium numero; quo modo ipse S. Thomas se explicavit. 2. 2. q. 1. a. 5. ad 3. [Dicendum, quod ea, quæ demonstrativè probari possunt, inter credenda numerantur; non quia de ipsis simpliciter sit fides apud omnes, sed quia præexiguntur ad ea, quæ sunt fidei, & oportet ea saltem per fidem præsupponi ab his, qui eorum demonstrationem non habent.]

CONTROVERSIA LVIII.

ARTICVLI CREDENDI.

Quinam hi sint.

240. **M**agnopere sibi in hac Controversia, seu Thesi sua 58. de Victoria applausit Adversarius, quam ad Verbum referam, & sic habet. [Expressè contra D. Thomam Haunoldus lib. 3. n. 407. dixit, fidem explicitam Christi nec ante, nec post Adventum esse in Re necessariam. Nam S. D. hic q. 2. a. 7. ait: *Post tempus gratia revelata, tam Majores, quam Minores tenentur habere fidem explicitam de Mysteriis Christi, quantum ad ea, quæ communiter in Ecclesia solennizantur, & publicè proponuntur, sicut sunt articuli Incarnationis.* quos enumerans q. 1. a. 8. inquit. *Primus est de Incarnatione seu Conceptione Christi. Secundus de Nativitate ejus ex Virgine.*

Tertius de Passione ejus, & Morte, & Sepultura. Quartus de Descensu ad inferos. Quintus de Resurrectione. Sextus de Ascensione. Septimus de Adventu ad Iudicium. Et rursum hic q. 2. a. 8. scribit: *Quod Mysterium Incarnationis Christi explicitè credi non potest sine fide Trinitatis: & ideo subiungit, etiam post tempus gratia divulgata tenentur omnes ad explicitè credendum Mysterium Trinitatis.* Id ipsum docuerat in 3. dist. 25. q. 2. a. 2. q. 2. Igitur hac Vice evidenter Haunoldus ab Angelico Magistro *Stillantem rorem non collegit*; (alludit Adversarius ad Inscriptionem Emblematis in fronte Voluminis præfixi, quam in thesibus suis Autoritate S. Thomæ perpetuò oppugnat, & ego eadem, veluti tutissimo Clypeo, irrita tela excipio, & in Adversarium retorqueo.) Nec perpendit Mar. ult. Fidem Evangelicam, quæ sine dubio fidem explicitam Incarnationis & Trinitatis includit, ad Salutem ita exigi, ut non credituro, condemnationem comminetur Christus. Ita Adversarius. Qui distinguere debuisset inter necessitatem Medij, & necessitatem Præcepti, & totam sustulisset sibi imaginationem Victoria.

241. Itaque S. Thomas explicitam fidem prædictorum articulorum non dicit esse necessariam, *Necessitate Medij*, quam solam negavit P. Haunoldus l. c. sed dixit esse necessariam *necessitate Præcepti*; ideo studiosè usurpavit Verbum *tenentur*, quod Obligationem & Præceptum denotat: e contra circa illos duos articulos, quos S. Paulus ad Hebr. 11. v. 6. *Necessitate Medij* requirit, usus est ejusdem S. Apostoli Verbo *Oportet*, quod indifferens est ad utramque necessitatem significandam, & hic pro necessitate Medij adhibetur. Audiatur itaque Adversarius S. Thom. q. 14. de Veritate a. 11. in C. ita loquentem. *Vnde oportet, quod discipulus aliquid actualiter considerandum accipiat, & similiter NB. Oportet, quod fidelis quilibet aliquid explicitè credat: Et hæc NB. sunt Duo, quæ Apostolus dicit Hebr. 11. Accedentem ad DEVM oportet credere, quia est, &c.* Quia verò quidquid est necessarium necessitate Medij, est etiam necessarium necessitate Præcepti, non autem vicissim, quidquid est necessarium necessitate Præcepti, est etiam necessarium necessitate Medij: mox infert S. Doctor: *Vnde quilibet tenetur explicitè credere, & omni tempore, DEVM esse, & habere providentiam de rebus humanis.*

242. Hac necessitate Medij suppositâ, ibidem ulterius progreditur S. Doctor ad diversam capacitatem, & officia personarum, & inquit, ad quid explicitè credendum ipsæ teneantur, & quia hæc diversitas non imponit novam *Necessitatem Medij*, quæ enim sunt necessaria necessitate medij, omnibus æqualiter sunt necessaria, hinc investigat, ad quid explicitè credendum obligentur necessitate præcepti, cùmque diversam obligationem statuisset pro diversitate tem-

Q

poris